

Тернопільський національний економічний університет

Кафедра економічної теорії

Міждисциплінарна курсова робота

з економічної теорії

на тему:

«Проблеми взаємозв'язку грошової пропозиції та інфляції»

Студентки групи ФБС-22

Мицьо Ю.В.

Керівник, к.е.н.,

Старший викладач Сліпченко Т.О.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

Тернопіль 2017

ПЛАН

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. Інфляція та грошова пропозиція: теоретичні аспекти взаємозв'язку

РОЗДІЛ 2. Фактори інфляційних процесів в Україні. Проблемний аналіз взаємозв'язку між грошовою пропозицією та інфляцією у вітчизняній економіці

РОЗДІЛ 3. Напрямки антиінфляційної політики України

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. Інфляція та грошова пропозиція: теоретичні аспекти взаємозв'язку.....	6
РОЗДІЛ 2. Фактори інфляційних процесів в Україні. Проблемний аналіз взаємозв'язку між грошовою пропозицією та інфляцією у вітчизняній економіці.....	13
РОЗДІЛ 3. Напрямки антиінфляційної політики України.....	17
ВИСНОВКИ	24
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	26

ВСТУП

Актуальність теми. Останнім часом, а якщо точніше - з кінця 90-го року, поняття «Інфляція» досить розширено увійшло в свідомість підприємців, фінансистів і економістів, та простих людей. Зараз вже дуже складно знайти людину, яка хоча б приблизно не знав би, що таке «інфляція» і чому вона небезпечна для держави, економіки, підприємств і звичайним громадянам.

Однак ще порівняно недавно офіційною радянською наукою доводилося, що існування інфляції при соціалістичному ладі, плановій економіці і державному розподілі вироблених товарів неможливо в принципі. А вже якщо вона й існує, то в самих незначних і непомітних формах.

У наш час, коли принципи гласності та доступності інформації зміцнили своє становище в суспільстві, населення повинно знати про інфляцію достатньо, але, незважаючи на достаток не завжди достовірної інформації в ЗМІ на цю тему, знання населення про неї поверхнево і недостатньо.

Інфляція є дуже складним соціально-економічним явищем. Як економічне явище інфляція існує вже тривалий час. Вважається, що вона з'явилася мало не з виникненням грошей, з функціонуванням яких нерозривно пов'язана. Однак якщо раніше інфляція виникала, як правило, в надзвичайних обставинах, наприклад, під час війни держава випускала велику кількість паперових грошей для фінансування своїх військових витрат, то в останні два-три десятиліття в

Гроші – одне з найдавніших явищ у житті суспільства – відіграють значну роль у його економічному і соціальному розвитку. Вони завжди привертали до себе пильну увагу науковців. Уже в працях Платона й Аристотеля є цікаві висловлювання про гроші. Часто згадується про них і в літописах періоду Київської Русі. Проте систематичні дослідження грошей і формування їх наукових теорій почалися з розвитком капіталізму. Формування економічної теорії як науки значною мірою визначило вивчення грошей.

Важливу роль у досягненні сталого економічного розвитку держави відводиться прогнозуванню маси грошей та дослідженню купівельної спроможності грошової одиниці.

Мета дослідження - докладне вивчення поняття інфляції, факторів, що її визначають. Висвітлення особливостей прогнозування грошової маси.

Об'єктом дослідження даної роботи виступає проблема вивчення грошової системи. Інфляційні процеси, ступінь їх впливу на грошову систему і доходи населення.

Предметом дослідження виступає прогнозування грошової маси та дослідження проблеми взаємозв'язку грошової пропозиції та інфляції. Результати інфляційних процесів в країні, особливості та методологія їх оцінки.

РОЗДІЛ 1. Інфляція та грошова пропозиція: теоретичні аспекти взаємозв'язку

Пропозиція грошей – процес створення банківською системою сукупності платіжних засобів, що надходять у готівковий та безготівковий грошовий обіг [11].

Формування грошової пропозиції визначається особливостями проведення первинної емісії ЦБ і вторинної емісії КБ.

Загальна величина грошової пропозиції включає в себе весь обсяг готівки випущеної в обіг, тобто, гроші поза банками, а також залишок коштів на поточних банківських рахунках.

$$M_s = C + D$$

C- гроші поза банками;

D- депозити;

M_s - Грошова пропозиція.

Основні фактори грошової пропозиції:

1. величина грошової бази, що є основою випуску грошей в обіг і залежить від кредитної активності ЦБ;
2. норма обов'язкових резервів, що встановлюється ЦБ і впливає на грошовий мультиплікатор;
3. рівень кредитних активів КБ, що впливає на фактичний грошовий мультиплікатор;
4. частка готівки у структурі грошової маси яка позначається на масштабах вторинної емісії;
5. цілі ЦБ щодо підтримання певного стабільного рівня грошової пропозиції [11].

Так, Дж. Кейнс вважав, що збільшення грошової маси приводить до підвищення пропозиції грошей і викликає внаслідок цього зниження відсотка. Його падіння сприяє нарощуванню інвестиційного процесу і зростанню суспільного виробництва. Саме таким опосередкованим є процес впливу зміни

грошової маси на виробництво. Що ж стосується монетаристів, то, як уже зазначалося, грошова маса в них уже своєю зміною безпосередньо впливає на суспільне виробництво [12].

Є певна протилежність у поглядах кейнсіанців і монетаристів на місце й мету державного втручання у сферу грошового обігу Дж. Кейнс розглядав втручання держави у пропозицію грошей як необхідний момент створення державних грошей і перетворена неефективного попиту в ефективний. Це, за його висновками створює стимули для інвестиційної діяльності й розвитку суспільного виробництва. З огляду на ті ключові проблеми, які висувала тогочасна ринкова економіка, а саме: необхідність подолання величезного спаду (зменшення) виробництва з його страхітливими наслідками (безробіттям, зубожінням значних верств населення, гострими соціальними і політичними суперечностями в суспільстві і т. ін.) — такий підхід був правильним. Загроза неминучості посилення інфляційних процесів в умовах такого зростання пропозиції грошей певною мірою відходила на другий план.

Іншим є підхід монетаристів. Вони вважають, що збільшення пропозиції грошей можливо, але повинно бути обмеженим у своїх обсягах. Ураховуючи те, що в 1960—1970 роки головною проблемою розвитку ринкової економіки у високорозвинених країнах стало вже не падіння виробництва, а саме інфляція—цей підхід і ця позиція виявились виправданими.

Увага, яку тут приділено кейнсіанському і монетаристському підходам до проблеми пропозиції грошей, їх спільним моментам і розбіжностям, виправдана тим, що рівень розвитку економіки конкретної країни й особливість тих завдань, які стоять перед тим чи іншим суспільством, можуть диктувати в організації пропозиції грошей застосування тієї чи іншої концепції, а за певних обставин і доповнення однієї теоретичної концепції деякими моментами з іншої [12,с.35].

Інфляція – це процес втрати купівельної спроможності грошей унаслідок перепоповнення сфери обігу грошовими знаками понад дійсну потребу економіки, що призводить до їх знецінення.

Інфляція (лат. inflatio - здуття) - підвищення загального рівня цін на товари і послуги на тривалий термін. При інфляції на одну і ту ж суму грошей після деякого часу можна буде купити менше товарів і послуг, ніж раніше. У цьому випадку говорять, що за минулий час купівельна спроможність грошей знизилася, гроші знецінилися - втратили частину своєї реальної вартості.

У ринковій економіці інфляція проявляється у відкритій формі - підвищення цін. При адміністративному втручанні в економіку інфляція може набувати пригнічену форму: ціни не підвищуються, але виникає товарний дефіцит [10,с.183].

Інфляцію слід відрізнити від стрибка цін, так як це тривалий, стійкий процес. Інфляція не означає зростання всіх цін у економіці, тому що ціни на окремі товари і послуги можуть підвищуватися, знижуватися або залишатися без зміни. Важливо, щоб змінювався загальний рівень цін, тобто дефлятор ВВП.

Однак сама інфляція не є породженням сучасності, а була відома і в Античний період.

Однак у ті часи інфляційні процеси були зазвичай явищем пов'язаним або із значними масштабами псування монет або із ввезенням значної кількості золота в країну [5,с.268].

Форми прояву інфляції розрізняють за наступними критеріями:

- в залежності від ступеня поширення інфляційні процеси можуть бути локальними (в межах 1 країни) або світовими;
- залежно від часу дії інфляційного процесу він може бути періодичним або постійним;
- залежно від особливостей розвитку і періоду інфляції вона може бути відкритою або прихованою.

Відкрита – це такий вид інфляції, що виявляється у зростанні загального рівня цін на товари і послуги.

Види відкритої інфляції:

- 1) повзуча, при якій темп зростання цін має помірний характер і не перевищує 10% на рік;

2) Галопуюча, при якій річні темпи росту цін перебувають у межі 10-100%;

3) Гіперінфляція, при якій темпи росту цін перевищують 100%.

Прихована інфляція – це такий вид інфляції, що знаходить своє вираження у товарному дефіциті. Прихована інфляція виникає тому, що фіксована державою ціна виявляється нижчою за ринкову ціну. В результаті у виробників знижується стимул збільшення кількості і покращення якості своїх товарів.

Основними ознаками прихованої інфляції є:

1) зафіксована ціна в адміністративний спосіб є зазвичай нижчою за ринкову ціну рівноваги;

2) при зовнішній стабільності цін насправді меншій кількості товарів починала протистояти більша маса грошей;

3) у зв'язку з тим, що виробники не бажають продавати свій товар по заниженій ціні з'являється чорний ринок ;

4) у зв'язку із наявністю товарного дефіциту і неможливістю витратити отримані доходи, у продавців нагромаджуються примусові заощадження[10,с.183].

Високі темпи інфляції виявляють самий негативний вплив на економічний розвиток країни. Наслідками такого впливу є:

- розладнання грошової системи, що визначає втрату національної грошової одиниці своїх функцій;

- дестабілізація кредитної системи, що пов'язана із відтоком коштів із депозитів та значними втратами для кредиторів унаслідок знецінення грошей;

- посилення диспропорцій в економіці, що має своїм наслідком перелив капіталів із сфери виробництва у сферу обігу;

- падіння рівня інвестицій в економіку, що пов'язано із-за підриву стимулів до нагромадження грошей, в результаті чого руйнується процес розвиненого відтворення;

- деформація структури споживчого попиту , що визначається прискореним зростанням вартості товарів відносно вартості грошей, що породжує ринковий ажіотаж;
- розладнання фінансової системи , що пов'язано із знеціненням грошових надходжень до бюджету, а відтак загострює проблему внутрішнього державного боргу у пошуку джерел його покриття;
- зниження платоспроможного попиту, оскільки ріст цін сприяє падіння рівня реальної заробітної плати, що призводить до зниження попиту на ринку , а відтак веде до стагнації економіки;
- зростання обсягів спекулятивних операцій на ринку, що пов'язано із бажанням економічних агентів компенсувати витрати від швидкого знецінення грошей шляхом їх вкладання у високо ризикові операції на біржових ринках.

Виділяють дві основні причини інфляції:

- 1) збільшення сукупного попиту і 2) скорочення сукупної пропозиції.

Відповідною причиною, що обумовило зростання загального рівня цін розрізняють два типи інфляції: інфляцію попиту та інфляцію витрат.

Якщо причиною інфляції є зростання сукупного попиту, то такий тип називається інфляцією попиту (demand-pull inflation).

Зростання сукупного попиту може бути викликаний або збільшенням будь-якого з компонентів сукупних витрат (споживчих, інвестиційних, державних і чистого експорту), або збільшенням пропозиції грошей.

Основною причиною інфляції попиту більшість економістів (особливо представники школи монетаризму) вважають збільшення маси грошей (пропозиції грошей), приходячи до цього висновку з аналізу рівняння кількісної теорії грошей (також званого рівнянням обміну або рівнянням Фішера). Як зазначав глава монетаризму, відомий американський економіст, лауреат Нобелівської премії Мілтон Фрідман: «Інфляція завжди і повсюдно є чисто грошове явище».

Згадаймо рівняння кількісної теорії грошей: $M * V = P * Q$, де M (money supply) - номінальне пропозиція грошей (маса грошей в обігу), V (velocity of money) - швидкість обігу грошей (величина, яка показує, скільки оборотів в середньому в рік робить одна грошова одиниця, наприклад, 1 долар і т.п. або яка кількість угод в середньому в рік обслуговує одна грошова одиниця), P (price level) - рівень цін і Q (yield) - реальний випуск (реальний ВВП) [3, с.528].

Швидкість обігу грошей практично не змінюється і зазвичай вважається величиною постійною, тому збільшення пропозиції грошей, тобто зростання лівої частини рівняння веде до зростання правої його частини. Зростання грошової маси веде до росту рівня цін і в короткостроковому періоді (оскільки відповідно до сучасних уявлень крива сукупної пропозиції має позитивний нахил), і в довгостроковому періоді (якому відповідає вертикальна крива сукупної пропозиції). При цьому в короткостроковому періоді інфляція поєднується із зростанням реального випуску, а в довгостроковому періоді реальний випуск не змінюється і знаходиться на своєму природному (потенційному) рівні.

У довгостроковому періоді проявляється принцип нейтральності грошей, що означає, що зміна пропозиції грошей не впливає на реальні показники.

Виникає питання: чому ж уряду (особливо в країнах, що розвиваються і в країнах з перехідною економікою) збільшують пропозицію грошей, уявляючи собі негативні наслідки цього процесу? Справа в тому, що емісія грошей проводиться з метою фінансування дефіциту державного бюджету, що і є поясненням збільшення темпів зростання грошової маси і основною причиною високої інфляції в країнах, що розвиваються, і країнах з перехідною економікою.

Якщо інфляція викликана скороченням сукупної пропозиції (що відбувається в результаті збільшення витрат), то такий тип інфляції називається інфляцією витрат (cost-push inflation). Інфляція витрат веде до вже відомої нам ситуації стагфляції - одночасного спаду виробництва і зростання рівня цін.

Монетаристи вважають, що збільшення пропозиції грошей визначається грошово-кредитною політикою. Ця політика спрямовується на досягнення таких цілей, за яких пропозиція грошей залишається незмінною тоді інфляція буде неможливою.

Якщо монетарна політика націлена на забезпечення високої зайнятості та економічного зростання, то почне зростати пропозиція грошей та їхня маса в обігу, що призведе до підвищення попиту і цін на товари, тобто інфляцію.

Кейнсіанці погоджуються з думкою монетаристів, що інфляція розвивається при тривалому зростанні пропозиції грошей.

Отже, ми бачимо взаємозв'язок що між інфляцією та грошовою пропозицією.

РОЗДІЛ 2. Фактори інфляційних процесів в Україні. Проблемний аналіз взаємозв'язку між грошовою пропозицією та інфляцією у вітчизняній економіці

У економіці розрізняють два фактори інфляції: зовнішні та внутрішні. Перша група містить світову фінансову кризу та від'ємне сальдо експортно-імпортних операцій, це має негативні наслідки через вплив іноземного капіталу з української економіки. Негативними наслідками є підвищення попиту на іноземну валюту, що посилює девальвацію української гривні. Також до внутрішніх чинників інфляції відносять: зростання цін, надмірна емісія грошей, високі військові витрати, ріс заробітної плати, надмірні інвестиції.

Щодо внутрішніх факторів інфляції, що сприяють підвищеному попиту на іноземну валюту, слід назвати високий рівень доларизації національної економіки, який формувався роками, а останнім часом розширився за рахунок банківського кредитування в іноземній валюті, збільшення імпорту ресурсів та готової продукції, зростання валового зовнішнього боргу та внутрішнього державного боргу у частині іноземної валюти, збільшення частки заощаджень населення в іноземній валюті внаслідок недовіри населення щодо збереження власною національною грошовою одиницею стабільної купівельної спроможності у довгостроковій перспективі. До зовнішніх факторів відносяться: структурні глобальні кризи, які внаслідок чого є зростання цін на сировину, ріс цін на товари імпорту та експорту, обміном національної валюти на іноземну, що спричиняє необхідність додаткової емісії грошей. В цьому випадку виникає інфляція [6, с.67-103].

Також фактори інфляції поділяються на: грошові які незалежні від розширення торгівлі, і негрошові - пов'язані з розширенням значення обсягу торгівлі в через ріс цін на товари і послуги. До них відносяться: деформація економіки, коли виникають проблеми між попитом і пропозицією товарів і послуг, монополії в економіці, коли монополісти підвищують ціну без

конкретної причини, та без покращення якості продукції чи послуги, неправильне проведення ціноутворення, фінансової, грошово -кредитної, соціальної, політичної та економічних криз. З усього вищесказаного можна зробити висновок, що немонетарні чинники є структурними.

Без розгляду монетарної політики ЦБ неможливий аналіз пропозиції грошей, що утворюється на контролі за пропозицією грошей.

В умовах повної зайнятості інфляція спричиняється при зростанні сукупного попиту, ЦБ може її стримувати зменшивши пропозицію грошей.

Коли безробіття зростає, а економічна активність недостатня Центральний банк може збільшити пропозицію грошей, це може підвищити сукупний попит й обсяг національного виробництва.

Елементи управління ЦБ пропозицією грошей:

- 1) норма резервування – відсотковий депозит, який КБ має тримати у ЦБ;
- 2) операції на відкритому ринку – купівля – продаж цінних паперів ЦБ;
- 3) облікова ставка – відсоткова ставка , яку ЦБ призначає за позики.

Важливий крок був зроблений восени 1996 р. – проведення грошової реформи задля нормалізації грошового обігу і подолання високої інфляції. Усі ці кроки забезпечили нормалізацію попиту на гроші, хоч в умовах зменшення валового внутрішнього продукту зростання грошової маси призводило до помітної інфляції, яка після позначки 10 % у 1997 р. знову зросла і коливалась у 1998— 2000 рр. у межах 19—26 %.

Україна успадкувала не лише великий інфляційний потенціал, а й нежиттєздатну дефіцитну економіку [6,с.67-103].

Основними причинами інфляції в Україні на початку дев'яностих років стали:

- низька якість продукції та неефективність виробництва;
- державний монополізм;

- низька конкурентність;
- недосконала структура виробництва з низькою часткою предметів споживання;
- надмірне зношення основних фондів тощо.

Більшість українських економістів вважають, що насамперед в Україні була розвинута інфляція попиту, яка тісно пов'язана з надлишковою масою грошей [7, с.405].

Зокрема, саме великий дефіцит державного бюджету став причиною інфляції. Через механізм індексації уряд утримував досягнутий рівень доходів, для того щоб не зростало суспільне невдоволення. НБУ періодично здійснював емісію грошової маси для підвищення рівня ліквідності підприємств, частка яких була державною.

Неефективна економіка, як відомо, завжди є потенційно інфляційною. Ціни підвищуються через зростання затрат на виробництво. Саме цей зв'язок цін і витрат проявився у вітчизняній економіці. Продуктивність праці знижувалась внаслідок різних причин, тому зростали ціни та витрати на виробництво [13,с.190].

Водночас високий рівень монополізму послабив інструментарій конкуренції, який автоматично стримує зростання цін.

У вітчизняній економіці на початках не існувало проблеми щодо інфляційного очікування. Але до проблеми інфляції допоїло пристосуватися знецінення грошей. Тому люди одразу почали обмінювати свої заощадження на інші активи, що не втрачали своєї цінності або мали внутрішню вартість.

Саме страх учасників господарського процесу втрачати свої реальні доходи через знецінення національної валюти спричинило доларизацію вітчизняної економіки.

Зростання попиту на іноземну валюту підживлювало інфляцію витрат.

Разом із знеціненням національних грошей зростала вартість імпорту, велику частину якого становили енергоносії. Основою антиінфляційної програми стало приборкання інфляційних очікувань, які здебільшого

формувалися за адаптивним принципом і значною мірою корелювали з динамікою валютного курсу українського карбованця [2, с.320].

Кредити, отримані від міжнародних організацій, допомогли Національному Банку України сформувати резервний фонд для здійснення інтервенцій на валютному ринку, що стабілізувало курс карбованця.

Отже, можна зробити висновок, що грошова політика України в цілому грошова пропозиція зокрема базувалися на монетаристській концепції.

Попри те, в реалізації грошової політики України мали місце заходи, які більше нагадували кейнсіанський підхід до проблем регулювання грошової сфери пропозиції грошей [8,с.687].

Згідно з даними, у вітчизняній економіці закладено сильний інфляційний потенціал.

Повільний вихід економіки України із трансформаційного спаду, її неефективна галузева структура та надмірний рівень монополізації, величезний державний борг і дефіцит бюджету загрожують відносній стабільності у сфері цін.

Для ліквідації інфляційного потенціалу уряд має прискорити проведення реформ, акцентуючи увагу на структурній перебудові національної економіки та всебічному стимулюванні ринкових відносин як необхідної умови макроекономічної стабілізації та швидкого й тривалого економічного зростання.

РОЗДІЛ 3. Напрямки антиінфляційної політики України

Антиінфляційна політика – комплекс заходів, направлених на регулювання економіки з метою зменшення рівня інфляції в країні.

Головними заходами антиінфляційної політики поділяються на 2 групи:

1. охоплює заходи проти інфляції попиту, що проводяться у межах дефляційної політики.

Дефляційна політика – створення державою комплексу регулятивних заходів щодо обмеження платоспроможного попиту на ринку через механізм дії грошово – кредитної та фінансової системи.

Основні елементи цієї політики є:

- бюджетна політика, що передбачає досягнення збалансованості доходів і витрат державного бюджету та зведення до мінімуму бюджетного дефіциту;

- фіскальна політика, що передбачає збільшення оподаткування доходів з метою зменшення платоспроможного попиту;

- грошово – кредитна політика, направлена на зменшення швидкості росту маси грошей і зменшення швидкості грошового обігу;

- валютна політика, яка спрямована на підвищення вартості грошової одиниці відносно іноземної валюти.

2. Охоплює вплив держави на інфляцію витрат.

Серед цих заходів основними є:

- політика доходів, яка передбачає визначення граничних меж росту заробітної плати;

- цінова політика, яка передбачає пряме втручання держави в ринкове ціноутворення ;

- антимонопольна політика, що спрямована на встановлення державного контролю за цінами монополій і виробничими витратами;

- зовнішньоторгова політика, що використовує митно – тарифні інструменти для стимулу імпорتنих операцій та посилення конкуренції на внутрішньому ринку ;

- політка податкового стимулювання виробництв, що передбачає заходи щодо зменшення податків для підприємств для стимулювання виробництва [1,с.132].

Антиінфляційна стратегія

Ще у 2005 році були напрацьовані положення антифляційної стратегії в Україні.

1. Забезпечення дієвого захисту права власності, поліпшення на цій основі інвестиційного клімату в державі. Для прийняття закону «Про акціонерні товариства», усунення розбіжностей між Цивільним і Господарським кодексами (або, як пропонують деякі вітчизняні та іноземні експерти, скасування Господарського кодексу взагалі), прийняття законодавства про приватизацію (нової Державної програми приватизації та закону про Фонд державного майна) і т.п. не потрібні надзусилля - досить виконати зобов'язання, взяті перед виборцями коаліцією демократичних сил. Для приведення діяльності суддів у відповідність до законодавства необхідно продемонструвати на практиці готовність до залучення їх до суворой відповідальності за неправосудні рішення. Вирішення нагальних проблем у цій сфері можливо в разі формування консолідованої позиції президента України та основних політичних сил, як це було нещодавно продемонстровано на прикладі знищення узаконеної корупції в сфері державних закупівель. Для того щоб покращити умови інвестиційного клімату потрібно: - розвинути фондовий ринок, налагодити роботу депозитної системи, усунення серйозних недоліків в діяльності реєстраторів цінних паперів; Необхідно забезпечити фізичних осіб можливостями брати участь в операціях з цінними паперами, в тому числі електронних; - реалізація податкової реформи, прийняття Податкового кодексу, враховуючи, що поки жоден з розроблених проектів кодексу не відповідає завданням податкової реформи [9, с.12-21].

2. Реформа паливно-енергетичного комплексу. Підвищення цін на енерго ресурси до рівня середньоєвропейських, робить безальтернативною послідовну політику енергозбереження, скорочення всіх складових матеріальних витрат, усунення посередницьких ланок з ланцюгів поставок продукції виробничо-технічного призначення на державні підприємства ПЕК. Зростання ціни на імпорتنі енергоносії значно підвищить інвестиційну привабливість вітчизняної вугільної промисловості, для реалізації потенціалу якої необхідно змінити організаційно-економічний механізм її функціонування, зняти перешкоди для залучення приватних інвестицій [4,с.56].

3. Аграрна реформа. Однією з найбільш інвестиційно привабливих сфер діяльності є аграрний комплекс. Реалізації його потенціалу перешкоджає зволікання із впровадженням ринкового обороту земель сільськогосподарського призначення. Уже в кого залишилися сумніви, що єдиною метою гальмування скасування мораторію на продаж земель - це збереження корупційних механізмів їх незаконного привласнення. Залишати унікальні українські сільськогосподарські землі без інвестицій в ім'я безпринципності і ненажерливості окремих політичних чи бізнесових угруповань - аморально і злочинно. Ринковий оборот сільськогосподарських земель разом із впровадженням спеціальних механізмів кредитування - необхідні умови впровадження новітніх технологій сільськогосподарського виробництва, сучасного менеджменту, підвищення конкурентоспроможності.

4. Реформа житлово-комунального господарства. Формування інституту власників житлово-комунальної інфраструктури, забезпечення таким чином стимулів для безпосередньої зацікавленості громадян в її розвитку дозволить не тільки скоротити витрати електричної, теплової енергії і води, а й утвердити принципово нову якість життя населення.

5. Пенсійна реформа. Реформування пенсійної системи, найактивніше розгорнулося на початку 2000-х років. Разом з тим накопичувальна пенсійна система - це, з одного боку, відволікання «зайвих» грошей зі споживчого ринку, з іншого - джерело «довгих» ресурсів, а значить, інвестицій, а отже - зростання

виробництва і продуктивності праці. Ефективна пенсійна реформа, таким чином, буде мати подвійний антиінфляційний ефект.

6. Бюджетна реформа. Реформування бюджетної системи має реалізовуватись у напрямках зниження рівня перерозподілу фінансових ресурсів через бюджет, децентралізації бюджетної системи і зміцнення фінансів місцевого самоврядування, радикального скорочення кількості і забезпечення повного фінансування бюджетних програм, раціонального і цільового використання бюджетних коштів [4,с.56].

До основних факторів зниження інфляційного тиску слід передусім віднести: зростання попиту на гроші для заощаджень; збільшення обсягів антиінфляційного імпорту; суттєве послаблення емісійного потоку після відміни обов'язкового продажу валютної виручки експортерів; зменшення профіциту поточного рахунку платіжного балансу; помірковану бюджетну політику Мінфіну, що була кращою, ніж у 2001-2004 рр., а також синхронізовану з монетарною політикою Нацбанку.

До речі, "внесок" Нацбанку у річну інфляцію становив лише третину загального показника. Зростання споживчих цін, яке безпосередньо залежить від монетарної політики, становило 3,1 відсотка (базова інфляція вузька).

Останніми роками ми спостерігаємо підвищення цін на продовольство і енергоносії. Індекс світових цін на продовольство, що розраховується інвестиційним банком Goldman Sachs, в 2006 році виріс на 26%, в 2007-м - на 41%, в зв'язку з чим експерти банку ввели термін «агфляція» (різке зростання цін на аграрну продукцію). Для України ріст цін має наступні наслідки. Ріст цін на імпортовані харчові продукції. Статистичні дані постійно зафіксують ріст вартісних показників імпорту продовольства. Внутрішні ціни в Україні почали стрімко рости до рівня світових. Зростання світових цін на пальне, яке відчув кожен український автомобіліст, також є довгостроковою тенденцією. На зростання виробничих витрат негативно вплину ріст цін на енергоносії. Збільшення собівартості зумовлює зростання індексу цін виробників промислової продукції, яке перевищує зростання індексу інфляції.

Найбільш гостро цю проблему відчули такі підприємства як: хімічна промисловість, металургія, комунальні теплоенергетики. Саме криза в США вплинула на світовий ріст цін. Обидва процеси мають об'єктивний характер. Друге, інфляція не отримала б настільки помітне прискорення, якби економіка України відповідала ключовим критеріям ринкової. Зокрема, не використана можливість для проривного нарощування продуктивності праці. Конкурентні відносини є головною передумовою впровадження противитратної, а відтак - антиінфляційної моделі економічного розвитку. Зате в Україні значною мірою поширилася монополізація національного, регіональних і галузевих ринків. Антимонопольний комітет щороку фіксує численні випадки зловживання монопольним становищем, однак заходи щодо обмеження монополізму та захисту економічної конкуренції не дають скільки-небудь відчутних результатів.

Маючи успіхи у боротьбі з інфляцією повинні пам'ятати, що це не самоціль. Інфляція – це наслідок негативних процесів в економіці особливо надмірної кількості грошей до їх товарного забезпечення. Враховуючи, що причина інфляції в Україні є порушення фундаментальних економічних пропорцій між попитом і пропозицією першочергового значення набувають активно-структурна політика у сфері власності, інвестицій, доходів і цін. Метою цієї політики має бути створення підстав для реального товарного забезпечення грошей, створення умов для ефективного функціонування саме національних товаропродукуючих структур.

Жорстка монетарна політика сприяла ліквідації проявів інфляції. Але на жаль вона не лише не ліквідувала, а й сприяла активізації такого інфляційного чинника, як спад виробництва і посилення стагфляції – інфляційного процесу, який супроводжується падінням обсягів виробництва [12,с.96].

Існує елементарна закономірність, якщо в економіці відбувається спад виробництва, то товарне забезпечення грошей зменшується. Створюється ситуація коли при незмінному абсолютному розмірі грошової маси її відносна величина (відносно товарного забезпечення) збільшується. Відбувається

знецінення грошової одиниці. А тому результати діяльності у виробництві можуть бути або інфляційним або антиінфляційним фактором. Просте обмеження грошової маси хоча й гальмує динаміку цін, але водночас гнітить виробництво, не дозволяє розірвати ланцюг трудових зобов'язань. В українській економіці склалася парадоксальна ситуація, коли поряд з інфляцією виник реальний дефіцит грошей, тобто дефляція.

Держава має здійснити перехід до прямої бюджетної підтримки окремих виробництв, які відповідають пріоритетам її структурної політики і які в змозі за такої підтримки вийти на ринок ефективного господарювання. Досвід розвитку української економіки свідчить, що слід виважено і з наукових позицій підійти до обмежень темпів інфляції і бюджетного дефіциту. Без комплексу активних і супроводжувальних дій вони пригнічують платоспроможність, як підприємств так і населення.

При цьому потрібен особливий механізм фінансування з тим, щоб грошові ін'єкції застосовувались безпосередньо для виробництва і ні за яких умов не йшли на погашення боргів, нагромаджених підприємствами значно раніше[14].

Існує необхідність розділити грошові потоки між державними підприємствами та комерційно-посередницькими структурами виключивши можливість прихованої, неконтрольованої емісії за рахунок вторинного використання позичкових і платіжних грошових ресурсів, випуску неліцензованих цінних паперів, які поглинають державні кошти спрямовуючи їх у тіньовий оборот. Для забезпечення зазначених засобів необхідне створення Державного бюджетного банку. Адже державні кошти розподіл, яких здійснюється через мережу комерційних банків не знаходять свого конкретного призначення внаслідок ряду об'єктивних та суб'єктивних причин. В умовах обмеження інфляції інтереси виживання (поповнення потреби в обігових коштах) мають бути вище інтересів поточного особистого споживання. Сьогодні можна направити більше прибутку на особисте споживання, а завтра його не буде зовсім, бо виробництво припинеться у зв'язку з нестачою обігових коштів, а

банк не видасть кредитів з причини малої ймовірності його повернення. Таким чином не ліквідувавши падіння обсягів виробництва ми не скасуємо чи не найголовнішого інфляційного чинника – зменшення товарного забезпечення грошей. Сьогодні маємо зробити вибір між контрольованою інфляцією та подальшим занепадом виробництва та соціальної сфери[14].

Будь-яка інфляція веде до зростання рівня цін. При цьому темпи зростання заробітної плати, як правило відстають від темпів зростання цін, тому наслідком інфляції є зниження добробуту населення. Але особливо небезпечною є гіперінфляція[14].

Гіперінфляція виявляє руйнівну дію на економіку країни і веде до швидкого зубожіння народу і зростання безробіття. Стрімко зменшуються реальні доходи людей практично знищуються заощадження. Закриваються підприємства, які не можуть витримати тягар швидкозростаючих витрат. Руйнується механізм заощадження грошей для виробничих інвестицій, адже в таких умовах вигідно бути боржником (“вартість” боргу стрімко зменшується) і не вигідно давати в борг і нагромаджуват гроші. Банки ненадають кредити, а якщо надають, то не на тривалий час (кілька місяців) і під грабіжницькі проценти. Як наслідок руйнується виробництво і торгівля. Гіпервисокі темпи інфляції супроводжувалася падінням обсягів виробництва, товарообороту, капіталовкладень, погіршенням стану державних фінансів тощо, призвели до кризи грошово-кредитної системи України. Макроекономічні показники досягли значень, які цілком можливо порівнювати з певними показниками світової економічної кризи 30-их років нашого століття[14].

ВИСНОВКИ

Пропозиція грошей – процес створення банківською системою сукупності платіжних засобів, що надходять у готівковий та безготівковий грошовий обіг.

Інфляція – це процес втрати купівельної спроможності грошей унаслідок переповнення сфери обігу грошовими знаками понад дійсну потребу економіки, що призводить до їх знецінення.

Інфляція (лат. inflatio - здуття) - підвищення загального рівня цін на товари і послуги на тривалий термін. При інфляції на одну і ту ж суму грошей після деякого часу можна буде купити менше товарів і послуг, ніж раніше. У цьому випадку говорять, що за минулий час купівельна спроможність грошей знизилася, гроші знецінилися - втратили частину своєї реальної вартості.

Швидкість обігу грошей практично не змінюється і зазвичай вважається величиною постійною, тому збільшення пропозиції грошей, тобто зростання лівої частини рівняння веде до зростання правої його частини. Зростання грошової маси веде до росту рівня цін і в короткостроковому періоді (оскільки відповідно до сучасних уявлень крива сукупної пропозиції має позитивний нахил), і в довгостроковому періоді (якому відповідає вертикальна крива сукупної пропозиції). При цьому в короткостроковому періоді інфляція поєднується із зростанням реального випуску, а в довгостроковому періоді реальний випуск не змінюється і знаходиться на своєму природному (потенційному) рівні.

Більшість українських економістів схиляються до думки, що на початку в Україні була розвинута інфляція попиту, яка пов'язана з надлишковою грошовою масою.

Зокрема, важливим чинником такої інфляції став величезний дефіцит державного бюджету. Остерігаючись соціального невдоволення, уряд утримував досягнутий рівень доходів населення через механізм індексації.

Крім цього, для підвищення рівня ліквідності підприємств, частка яких була державною, НБУ періодично здійснював емісію грошової маси.

Неефективна економіка, як відомо, завжди є потенційно інфляційною. Зростання витрат виробництва спричиняє підвищення цін. Цей зв'язок цін і витрат особливо рельєфно проявився у вітчизняній економіці. Внаслідок різних обставин продуктивність праці знижувалася, тому витрати виробництва, а відтак і ціни, зростали.

Антиінфляційна політика – комплекс заходів, спрямованих на регулювання економіки з метою зниження рівня інфляції в країні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Банківська справа: Короткий словник-довідник / Уклад. А. В. Калина, В. М. Кочетков.- К.: МАУП, 2001р. - 132с.
2. Гальчинський А. С. Основи економічної теорії / А. С. Гальчинський, П. С. Єщенко, Ю. І. Палкін. - К. : Вища школа, 1995. - 47с.
3. Данілов О. А. Податкова система та шляхи її реформування : навч. посіб. / О. А. Данілов, Н. П. Фліссак. - К. : Парламентське видавництво, 2001. - 216 с.
4. Економічна енциклопедія : у 3 т. / відп. ред. С. В. Мочерний. - К.: Вид. центр "Академія" 2002. - Т. 3. - 952 с.
5. Інфляція //Словник фінансово-правових термінів / за заг. ред. д. ю.н., проф. Л. К. Воронової. – 2-е вид., переробл. і доповн. – К.: Алерта, 2011– 268 с.
6. Коцофана Т.В.Суцність інфляції і її зміст // Науковий журнал НДУ ІТМО.-2014.-№1,с.67-103.
7. Лановик Б. Економічна теорія: Курс лекцій / Богдан Лановик, Микола Лазарович,. 6-те вид., стереотип., -К.: Вікар, -2010. – 405 с.
8. Макконнел К. Економикс. Принципы, проблемы и политика : в 2 т. / К. Макконнел, С. Брю. - М. : Республика, 1992. - Т. 1. - 400 с.
9. Національна економіка : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / за ред. В. М. Тарасевича. - К. : Центр учбової літератури, 2009. - 280 с.
10. Юрій Латів, Дмитро Преображенський Інфляція і дефляція // Енциклопедія «Кругосвет» с.183.
11. Н.П. Баріда. Грошова пропозиція та її вплив на соціально-економічний розвиток.: -К. КНЕУ [Електронний ресурс]
<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2062>
12. http://pidruchniki.com/10810806/finansi/propozitsiya_groshey_mehanizm_formuvannya .[Електронний ресурс].
13. Теоретичні моделі грошової пропозиції.[Електронний ресурс]

<http://helpiks.org/1-2077.html>

14. http://pidruchniki.com/1376110639903/politekonomiya/spisok_vikoristanoyi_literaturi_ekonomichna_teoriya [Електронний ресурс].